

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PART KÖZLÖNYE.

Egyes száma ára 4 kr.
Egyes száma ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hirdetési díj:
Hirdetési díj:
Hirdetési díj:

A testvérek.

A közös törvények által egységet képező állam tagjai: testvérek, bárha nyelv, vallás, vagy életmódban különböznek is. Egyenlő jogokra egyenlő törvényes védelemre tarthatnak számot, de kötelezettségeik is egyenlők a védő állam, a tápláló haza és a testvérek iránt. Ennek átérzése és teljesítése az a magas erény, amit hazaszeretnek, honfi-hűségnek neveznek, amióta az emberek polgár-társadalmi rendezett viszonyok közzé lépve, törvény által szabályozott életet élnek és határolt s külön megnevezett hazát ismernek. A történelem legszebb lapjai, a közös törvények által egygyé fűzött Nemzet és Haza védelmében kifejtett, áldozatszamba menő — s bizony, sokszor vérrel, sőt élettel is játszó tettekkel vannak beírva és ezek a feljegyzések ösztönözték és ösztönzik az élők, hogy a már meghaltak megkoszorozott emlékéhez méltók legyenek életben, halálban, hogy ők magok is helyet szerezzenek magoknak azokon a dicső tettekkel megszentelt, — dicső nevekkel beirt lapokon.

Történetüket egyének és nemzetek magok csinálják... a történész csak átveszi — megírja, a történelem kívánalma szerint, oknyomozással és következtetéssel.

A Magyar Nemzet pirulás nélkül állhat meg a történelem ítélőszéke előtt; mert habár van is egy-egy epizód története folyamában, amelyek sajnálat nél-

kül kimaradhatnának onnan, de egészben véve olyan, milyet a világtörténelemben, sem az időtartamot, sem a dicső tettek számát, fényét és tartalmát tekintve nem csinált még — Nemzet,

Ezeréves története bizonyítja ezt, amelyből immár kilence század, az ellene intézett ádáz rohamok visszaverése mellett, a keresztyénség és a kultúra megvédésében telt el és a minnek még most sincs vége; mert földrészünk keletjén e missziót kell teljesítenie még most is; beölelve belé az embertársadalmi tökély feltételül elfogadott elv: a «Szabadság, Egyenlőség, Testvériség» megvalósítását, amely elv csakugyan magában hordja a különböző fajú, nyelvű, vallású emberek államtársadalmi egyesülését — az államegységet, legyen az az állam alkotmányos monarchia, vagy köztársaság, mert despotizmus, vagy csak abszolútizmus is, amaz elvek szerinti egységnek, csakugyan nem kedvező államalkat.

Magyarországon a nemzetiségek közt — történelmi nyomatékossága — számaránya, de politikai érettségénél fogva is a magyar nemzetiség viszi a vezér és intéző szerepet azon jognál fogva, mert e földet ezerével ezelőtt vérrel megszerezte; törvényeivel Hazává, Állammá alkotta; vérrel fenntartotta és az újabb időkben — a másfajú nyelvű nemzetiségeket jogai közlésével magához emelte fel, tette «testvéreivé» az egységes Politikai Magyar Nemzetet itt, örök időkre megalkotta.

Fájdalom!... azok a nemzeti s égek, amelyeket vagy a honalapításkor itt talált, vagy azóta befogadott: a melyekkel mindig nagy lelkűen, sőt még kedvezéssel is bánt, amelyeket öntörvényei által, önjogaiban részesítve «testvérekké» emelt fel, a Magyar Állam polgáiraivá tett... nem tudják, nem akarják méltányolni ezt a példanélküli magyar önzetlenséget, ami rájuk nézve is valósággá tette azt az, e Hazához fűző példa szót: «extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita.»

Kétségenkívül élnek, jól esik élniök a Magyar Haza minden áldásával! de nem ismerik, nem akarják ismerni az első polgári erényt: a honfiuhűséget, hanem évszázadokon együtt-lakás, sokszor közös küzdés és immár egyenlő jogok közös élvezete dacára is kigravitálnak innen, más államban lakó fajrokonaiuk felé, de akiknek kebeléről már régen leszakadtak, akik sohasem is segítették őket, fenmaradásra, fejlődésre; akik ma sem adhatnának nekik még a napi életre sem kedvezőbb viszonyt; egyéni jogok és polgártársadalmi helyzet tekintetében pedig köztük sokkal meszszebb maradnának attól, amelyet most e Hazában élveznek.

És mégis az egységes magyar állami és magyar politikai nemzethez tartozás, államhü nemes és gyakorlati élet helyett csapongó, szétvonó hálátlan, izgató életet folytatnak s a testvérséget, amelyben itt részesülnek nem erősítik, hanem arra

A 48-dik honvédszászlóalj

— az ácsi 1849. Jul. 2-iki csatában —

Ez a zászlóalj kiválólag érdekelheti a debrecenieket, mert a szomszéd szabadságharcos fiukból telt ki s midőn N.-Kállóból kiindult, mint őrnagy, a mindnyájunk előtt kegyeletesen Patay István vezette.

Első vérkeresztségét a Jellasich beütését megtorolt pákozdi csatában nyerte. Aztán folytatta harci pályáját a szabadságharc egész folyamán át úgy, hogy a legvitézebb zászlóaljok közt is az első közzé tartozott s zászlóját érdemrend díszítette.

A mikor Patay I. előbbléptetésével a zászlóalj éléről távozott: Rakovszky Samuel vette át a parancsnokságot s neki jutott még inkább a szerencse, hogy fiait győzelemről győzelemre vezette mindaddig, a mikor az orosz segítő hadsereg által is tulnyomó ellenség ellen a harc esélye — a magyarok ellen fordult.

Ez a fordulat a pered-királyrész-gárdai ütközet elvesztésével állott be. Az ácsi 1849. Jul. 2-iki csatanyerés — melyben az oroszlanrész a 48-ik zászlóaljat illeti, csak egy kigyult és csakhamar kialudt csillag-fénynek tekinthető, a szabadságharc beborult egén.

A pered-királyrész-gárdai csatavesztéssel Görgey feladta a vág-védelmi vonalt s Komá-

romhoz vonult vissza. Itt — Jul. 2-án — még alig pitymallott, már az egész vonalon Ó Szőnyről Új Szőnyig megkezdődött a csata.

Az osztrák fővezénylet törekvése az volt, hogy Komáromnak a külvédjeit — bármily nagy áldozatokba kerüljön is — bevegye; emellett a honvéd hadsereget egész ereje kifejtésére kényszerítvén, effelől bizonyos tudomást szerezzen.

Ugy dél körül sikerült a jágereknek a 2-dik sz. sáncot bevenni s kitűzni a sárgafekete zászlót s honvédeknek rendetlen visszavonulásra kényszerítették.

Ily kritikus percben sebes vágatva jön Görgei tábornok a 48. zászlóaljhoz.

Őrnagy ur — szólt a tábornok — helyén van-e a szive?

Helyén tábornok ur, felelé az őrnagy. Akkor szóltsa fel a zászlóaljat — mondá tovább a tábornok, meghalnak-e a hazáért?

Ekkor Rakovszky őrnagy beszédet tartott a zászlóaljhoz, mire egyhangulag kiáltók: »Meghalunk a hazáért!»

»Első század előre — vezényelte erre Görgei — sortűzet a futókra.»

Az első század kapitánya, az a híres Böszörményi László orsz. képviselő, a kinek neve szintén nagyon ismeretes Debreczenben, s mint politikai mártír fogságban halt meg — Görgei parancsára sortűzet adat a futókra, a

mitől a beregi önkéntes század kapitánya, Kallay János elesett; de a 61-diki zászlóaljnak is sok sebesültje lőn.

A véres parancs megdőböntő végrehajtása után Görgei maga parancsol:

»Első század helyre. Őrnagy ur száljon le a lóról, vezesse rohamra a zászlóaljat és foglalják vissza azt a sáncot — a hazának!« És a zászlóalj szurony szegezve visszafoglalta azt s minden osztrák jáger ott maradt benne, halva.

E roham a 48-dik zászlóaljnak 5 tiszt és 90 ember életébe került; de a zászlóalj parancsnok Rakovszky ezredessé lett, a zászló pedig a II. vitézi érdemrenddel díszített fel!

A zászlóaljtól a württemberg huszárokhoz nyargalt Görgei, a kiket személyesen vezetett rohamra. Ekkor kapta fején azt a kard vágást. Az uhlánusokat ezen roham által visszaverve, a centrumba vágatott s a tüzeiket parancsolta előre és a csata meg volt nyerve s a magyar hadsereg az éjjelt a visszafoglalt sáncokban tölthette.

A Jul. 11-iki második ácsi csata már nem sikerült és a magyar hadsereg Jul. 12-én feladta komáromi állását is, a vár magára maradt s megkezdődött a végzetes visszavonulás — Vác felé s tovább Világosig.

Pr. M.

hovatovább méltatlanokká teszik magokat, amivel nemcsak a nagylelkű idősebb testvért keserítik, hanem saját életüket is a folytonos ádáz izgalom által üdvitelenné teszik.

Avagy van-e, lehet-e megbotránkoztatóbb a szláv és oláh nemzetiségek üzelmétől eltekintve — mint amit az eddig legbékésebbnek látszott németek Magyarországon — Tolnában, Fehérménfőmonoston, de különösen Erdélyben a gazdag circumspectus szászok üzemből? Bizonyára ha ilyen más államban történnék mint a melyet a Lurtenfeld, zöld szászok napnap után csinálnak — volna hely számukra nem a békés és jólétegyütt Hazában, még nemis a kényelmes Szegeden vagy Vácson, hanem Szibériában, Uj-Kaledóniában, az Ördög-szirteteken, vagy az oceán más jól őrzött érhelyein, távol a társadalomtól, ahol megtanulhatnák, hogy megbecsüljék milydes és vonzó a Haza és pedig Magyar hazá, amivel bizony nem ér fel a rájuk nézve utópikus „Alldcutschland.” Vagy hát miért nem kölnék oda, ha az az ábrándjuk: miért nem löstök meg? mert az mégis csak megszűnés s még nagyon is korai államalakulási számítás, hogy az az „Alltuschland” beleöleli Magyarországot is ebben az erdélyi szászok-lakta földet.

Mikor téríti már eszközre és tanítja az erkölcsre ezeket a veszedelmes atókat — a magyar kormány?!

— a — r.

A képviselőház ülése.

Tegnap — Jul. 3. — Perczel D. elnök hivatalos ülése után mindjárt a Ház két ülésével kezdte meg munkáját. Radóczy Vas megye felső-őrrei és Zsámbokhy József Nyitra megye zsámbokrői kerületének képviselői.

Gábor Aron.

1814 † 1849. jul. 2

Született 1814 november 7-én. Háromszék-Bereczk határszéli mezővárosban. nemesi család tagja. Atyja Gábor „Bereczk” főjegyzője, anyja Hosszú István volt. A helybeli egyszerű iskolából a somlyói algyemniumba ment tanulmányokat folytatni, s midőn innen felsőbb iskolába ment, főleg technikai s gépészeti tanulmányok s tehetségeinek kielégítése és kifejlesztése végett a székelyekre nehezült határon túli osztrák katonai kormány meztagadta engedélyt, s katonai ügynevezett „numerus cingulus”-al vétetve, beosztatott a második székely ezredbe, mint tényleges (activus) ezredes.

A szünetelt zseni a katonai vakengedel-lyel a bélyőiba zárattott. Azonban megismerték a katonai tere nyit vele született hajlamát. Szokásban lévén ezredénél, miszerint mint egy par hére 12 fegyverviselő küldött Gyulafehérvár várába, az agyuk mekkora kezelese czéljából: felvétetett a kinevezettek közzé. Innen saját benső vágyaitól ösztönözöttve, onnan Bécsbe ment, a hol a „Genieer”-nél, mint műkedvelő látogatta a műtani iskolát, észlelgetve az agyuöntés és érczele-lyes mesterseget, arról jegyzeteket tett s az ezredre vonatkozó kézi könyveket magának szerzezte.

letének képviselője a két elhunyt. A Ház részvétének jkvbe iktatással adott kifejezést.

Neményi Ambrus: Beterjesztette a pénzügyi bizottság jelentését a fogyasztási adó alá eső szeszfordék által egy-egy termelési időszak alatt a kisebb adótétel mellett termelhető alkoholmenyiségnek felosztásáról szóló tervjavaslat tárgyában.

Előnök: Indítványozza, hogy a fogyasztási adó alá eső szeszfordék által egy-egy termelési időszak alatt a kisebb adótétel mellett termelhető alkoholmenyiségnek felosztásáról szóló ezen tervjavaslat a jelentéssel együtt a most tárgyalás alatt levő valuta és bankügyekre vonatkozó tervjavaslatok tárgyalásának befejezése után tüzessék napirendre. — (Helyeslés.)

Szerb György előadó: Beterjesztette a pénzügyi bizottság jelentését a belügyminiszternek a bpesti m. kir. csendőrség egy részének elhelyezése czéljából létesítendő lakatya és lovarda építési költségeinek fedezéséről szóló 663. sz. tervjavaslat tárgyában.

Előnök: Javasolja, hogy a belügyminiszternek, a bpesti m. kir. csendőrség egy részének elhelyezése czéljából létesítendő lakatya és lovarda építési költségeinek fedezéséről szóló tervjavaslat, a most benyújtott jelentéssel együtt a banktervezet tervjavaslatok tárgyalása után való időre tüzessék ki.

A Ház ezt is elfogadta. A Ház ezután 3-szori olvasásban elfogadta az állami italmérségi jövedékről; az égetett szesz folyadékot után fizetendő szeszadópótlékról és a szeszforgalmi adó megszüntetéséről;

a sörfogyasztási adó eltörlése mellett behozandó söradópótlékról; az igazságügyi palotáról és költségeinek fedezéséről szóló 1893. XVIII. tc. módosításáról;

a honvédelmi ház kibővítéséből felmerülő költségek engedélyezéséről és végül a nagy-tapolcsány-bossány-trencsényi h. é. vasút engedélyezéséről szóló tervjavaslatokat.

A jkvnyvnek a 3-szori olvasására vonatkozó része elnök felhívására azonnal hitelesített, hogy a tervjavaslatok azonnal átküldhetők legyenek a főrendiházhoz.

Előnök: Következik a magyar korona országainak és ő felsége többi királyságai és országainak kormányai közt a részvénytársaságok, biztosító társaságok, közkereseti és iparszövetkezetek kölcsönös bebocsátása iránt létrejött es az 1878. XXII. tcikkbe iktatott

E szerint nem áll az, mintha ő minden tudományos készséget nélkülözött volna, mer ha magas műtani kiképezetéstől elzárta is őt a magassabb katonai önkény, főleg a birtokában levő tüzér kézi könyvek segítségével önmaga fejleszté ki tehetségeit, a miről tanuságot tehetnek a közvetlen környezetében volt egyének, s azok között e sorok írója, a ki látta az ő németnyelvű szakkönyveit, látta azokhoz ragaszkodását s vigasztalan mély bánatot, midőn azok egyéb kedves tárgyakkal együtt, az oroszok által elraboltattak, vagy elégettettek a kvásárhelyi agyugyártólepek feldulásakor.

Midőn egész Erdély el volt foglalva csak Háromszék állott s agyuja annak sem volt a gyűlésen elő állott Gábor Aron s így szólott:

„Uraim! halom, hogy a főtiszt urak azt mondják, hogy nincs agyu, nincs munitió! Uraim! — ha csak ez a baj úgy én azt mondom, hogy lesz agyu, lesz munitio a menyire kell! Ki a, ki az? Erre megdördült a teremben: „Éljen Gábor Aron! Ó az! Lássuk, lássuk! És ő az öntudatos hősiesség tüzevel szemében a kétely hangjaival szemben, előlépve mint egy feleletképpen folytatá:

Uraim! — semmi mást nem kérek, mint felhatalmazást, hogy a fülei vashámorhoz utazhassak, s ott dolgozhassak s dolgoztathassak, s ha mához két hétre Seps-Szt.-György piacznán 6 agyu nem lesz felálva, s ha azokkal a próba lövésnél czelt nem találók; akkor

egyezmény 8. §-ának módosításáról szóló tervjavaslat tárgyalása.

Szemeré Attila adta elő s röviden elfogadásra ajánlotta a javaslatot, a melyhez **Léva János** is hozzászólt. Legnagyobb meglepetésére az szolgált, hogy határozott biztosítékot szerzett a kormány arra nézve, hogy a magyar társaságok minden nehézség nélkül alapíthatnak fiókokat Ausztriában, de elítélte azt, hogy a magyar érték papirokat valóságos üldözök a Lajhán tul.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter jelentette, hogy az egyezmény értelmében az osztrák hatóságok nem vehetik bírálat alá a magyar társaságok alapítását, a mikor Ausztriában fiókot alapítanak. Arról gondoskodni fog, hogy a külföldi társaságok magyarországi díjtartalékaikat magyar értékekben helyezték el. A kereskedelmi törvény revíziójának integráns része lesz a biztosító társaságok ellenőrzése.

A javaslatot a Ház elfogadta. A valuta reformjára és a bankügyekre vonatkozó javaslatok előadója **Pulszky Agost** röviden ismertette s ajánlotta elfogadásra a javaslatokat.

Komjáthy Béla volt az első, ki szólt. Csodálkozott azon, hogy Pulszky oly nagy nyugalommal ajánlja a közös bankot. A szólt nem látja benne a biztosítékot arra, hogy Magyarország hitelét eléggé támogatni fogja ezután, a mint eddig sem igen támogatta. De az a megegyezés, a mely a bankra nézve a jelenlegi kormány és Ausztria között létrejött, némely részében hátrányosabb, mint az ischli klauzula egyes intézkedései. De mióta a 67-es szellem uralkodik Magyarországon, azóta nem kapunk egyebet, mint kétes értékű jogfenn-tartást, a mely az életben soha sem tudott érvényre emelkedni. S mikor a nemzet gazdaságának önállóságára törekedett: akkor fenye-getéssel állottak elő az államférfiak, mondván: ez veszedelembe dönti az országot, melyben elvesz mindenünk. De ma már tudja a nép, hogy ez a fenyegetés üres. Erre előállanak s mondják: jogunk megvan a gazdasági önállóságra, de a királynak nem tetszik. Ezzel hatottak, mert nálunk most a lojalitás tulajdonsága dühöng, mely már nem férfierény, hanem megalázkodás. Erről tegyen le a magyar! Ha a pirácczióit, gazdasági erejét nem akarja kiszolgáltatni az csztrákoknak, a kiknek először Magyarországon a közös bank, akkor az önálló vámtérület megvalósításáról nem szabad lemondni. S ezen az úton első dolga legyen a nemzeti

én magam állok 10 lépésnyire az agyu elibe czeltablának.

A felhatalmazást **Dániel Gábor** bardóczi kir. bírónak, **Berde Móza** kiállította és két hét múlva az igért agyuk Szentgyörgy piacznán álltak s egyikével a szekház feletti magaslaton, első lövésre czélpocba lött **Gábor Aron**. A lelkesülés kimondhatatlan volt. Csak hamar dörögtek a **Gábor Aron** agyu Hidvégnél **Aldobonyán**, megrettentve a körül gyűrűző ellenség vezéré, annyira, hogy gyors futarokat indított **Puchner** gen kommandirozóhoz **Nagy Szebenbe**.

Ó Hidvégnél és **Aldobonyán**, illetőleg **Hermánynál** megmutatva, hogy miként kell kezelni agyuit: miután az öntötteket felszerelte, **Kézdivásárhelyre** sietett, hogy ott **Turóczy Mózával** berendezze öntődéjét, melyre **Háromszék** egyházai különbség nélkül fölajánlottak harangjaikat, és készítették — nem 1 termettek az agyuk, több mint 60.

Az agyuhősnek híre **Debreczenbe** hatott s 1849. májusban **Kossuth** mint már ország-kormányzója felrendelvé oda: örnagyi ranggal, a székely tüzérség parancsnokává nevezte ki s mint ilyen szervezte a kitűnő hirtben állott székely tüzérséget, a mely hasonlólag szervezett székelygyalogság ez huszársággal együtt, a **Brenus** kardját veté a **Szabadságharcz** mérlegébe, mely nélkül **Bemnek** sikere megfogyatkozott s az 1849-ik év elején talán a harczzaja elöemult s a szabadságharcz dicstelenül bevégeződött volna! **Gábor Aron** nélkül **Háromszék**, **Háromszék** nélkül **Bem**, nel-

bank föllállítása, mert a míg lehetséges, hogy a közösbank megtagadja a Magyarország részére nyújtott hitel jelentékeny részét, ha a mi viszonyaink a saját és Ausztria érdekében pressziót akar gyakorolni, addig gazdaságunkat a szolgál függésből ki nem tudjuk szabadítani. S ugyan, ki bizonyítja be azt, hogy az osztrák-magyar bank kielégíti Magyarország kereskedelmi, ipari és különösen mezőgazdasági hitelek szükségleteit? Talán még emlékeztünkben van az a hajsza, a melyet a bécsi piac nemrégiben a magyar értékek elhelyezése ellen a külföldön indított. Ha gazdasági, politikai kérdésekről vitatkoznak nálunk, nem arról beszélnek, mi az ország érdeke, hanem hogy voltunk előbb és hogy leszünk ezután. Ha Bécsből hazajön egy miniszter, hogy már most nem leszünk úgy elnyomva, mint azelőtt: vivmányt csinálnak ebből.

Polczner Jenő: A fene! (Derűtlenség.)

Komjáthy Béla: Minden érdekünk de különösen a mezőgazdasági érdekeink kielégítésénél azt a politikát követik, a mit a magyar parasztság fejez ki: Vakulj magyar! (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Nem akarja a koronát vitába belevonni de figyelmezteteti a minisztert, hogy ne hitakozzanak unós-unalan a koronára: a király akarja! — mert a magyar nép akkor egyszer nagyon könnyen észreterhetne s megtudhatná, hogy ki a kuforrása minden bajnak és hogy hol van az? (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A függetlenségi párt volna a legboldogabb, ha meggyőződnek arról, hogy hazafias aggodalmaink nincs komoly alapja, de fájdalom, az eddig történetek az ellenkezőről győzték meg. Ezért a javaslatokat nem fogadják el, hanem benyújtja a következő határozati javaslatot:

Mondja ki a Ház, hogy a valuta-reforma és bankügyre vonatkozólag előterjesztett 391—398. számú törvényjavaslatokat a napirendről leveszi s a jegybanknak 1900. január 1-ől kezdődő hatálylyal való életbeléptetésére haladéktalanul tegye meg az intézkedéseket. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: öt percnyi szünetet ad.

Szünet után

Kossuth Ferencz: Komjáthy Béla már szólott a függ. part. nevében, a szóló maga részéről még sem akarja elmulasztani, hogy az önálló, nemzeti bank mellett argumentumait föl ne hozza. Az a tétel bizonyára

kétségtelen, hogy egy nemzetet a függetlenségre leginkább pénzügyeinek önállósága segítheti. A míg az osztrák-magyar bank kezében fekszik Magyarország hitelének ügye, addig pénzügyeinket önállóknak mondani bizony nem lehet. A közös bank részvényeseinek egy része iparos, másik része kereskedő. Ezeknek aligha érdeke, hogy Magyarország ipara vagy kereskedelme emelkedjék, mert hiszen ez az ő hátrányuk volna. Harmadik része tőkepénzes, akiknek szoros kapcsolata az iparosokkal és kereskedőkkel ismeretes. A magyar mezőgazdaság a közös bank jelzálog leveleire magasabb kamatot fizet a legtöbb esetben, mint a mennyit földje jövedelmez. A valutarendezésről az a véleménye, hogy valutát sem törvényvel, sem aranygyűjtéssel rendezni nem lehet. Ezt a hitelt és a kereskedelmi pénzmérleg végzi. Végül kijelenti, hogy hozzájárul Komjáthy Béla hat. javalatához. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

— **Polczner Jenő!** hivta föl Major Ferencz jegyző szövegre a függetlenségi pártnak ezt a tagját, a ki az ülés alatt határozta el, hogy beszélni fog.

Polczner Jenő: Tudtommal interpellációkra adandó válasz van még soron, ezért kérem beszédem holnapra halasztását megengedni.

Az elnök: a miniszterelnök ur választását csak a valuta- és bankügyre vonatkozó javaslatok tárgyalásának befejezése után kívánja megadni.

Széll Kálmán kormányelnök: Válaszom megadásával nem kívánom hátráltatni a vitát s ezért volt az a szándékom, hogy a vita befejezése után szóljak. Így is értesítettem az interpelláló képviselő urakat. — Köszök alig van valaki jelen. Okmányaimat sem hoztam el.

Polczner Jenő: Ismételtlen kérem a Házat, hogy holnap mondhassam el beszédemet.

A Ház ezt megengedi s a holnapi ülésre a mai napirend hátralevő részét és a szeszkontingentálás, meg az új csendőrségi kaszárnya javaslatának tárgyalását tűzi ki.

Az ülés 2 órakor véget ért.

BELFÖLD.

Thun gróf Budapesten. Nemcsak Széll megy Bécsbe, hanem az osztrák min. elnök is jön Budapestre. Az osztrák miniszterelnök,

Lováról leveve, nyitva maradt élénk tüzi szeméből még életet sejtve, hasztalan megkísérelt gyöngéd ébrésztő szavak után, a dicsőítő egy ütegkocsira helyezve, hátraküldtem egyik kedvenc ifju tüzerétől, Demeter Sándortól*) a csatavonalból.

A csata tovább folyt s célzatosan titkolva a végzetes eseményt előre nyomultunk; az ellenség megfutamodott, keresztül a Feketeügy hidján, felszedve maga után annak padlóit, mi meg egy pár ágyúval a folyam gázlóján átmenve üldöztük, míg nem Brassó felől új erő nyerve megállott és mi golyózápor között, a gázlón ismét visszatérénk a Barczáról, Haromszék szent földére s már akkor elterjedve lévén a hős eleste: csendesen vonulánk vissza a Maksa és Eresztevény közötti retre.

A megdicsőült hőst az eresztevényi temetőben, az országút mellett ásatot, sirban elhelyezve, másnapra katonai díszes gyászünnepelet akaránk rendezni, miben azonban az ellenség ismételt támadása végkép megakadályozza. Innen lett eltávozásunk után Sepsiszentgyörgy felé, kóbor kózákok megtudva az új sirról, hogy hol van eltemetve a dicsőült hős — sirhalmat taposták lovaikkal a földdel egyenlővé.

A honfi kegyelet virasszon emléked felett, oh dicső szellem — örök idődig!!!

Nagy Sándor.

*) A korán elhalt széplelkű ifju költő.

Thun gróf tegnap Budapestre érkezvén, fölkereste a képviselőházban a tegnapi ülést és folyamán Széll Kálmán miniszterelnököt. A Ház miniszteri szobájába vezették, ahol csak Wlassics minisztert találta, Széll miniszterelnök a Házban volt elfoglalva. Csakhamar értesítettek osztrák kollegájának jelenlétéről Széll Kálmánt, kivel aztán bevonult a belső miniszteri szobába. A két miniszterelnök tanácskozása felőránt tovább tartott, ami állítólag a kiegyezési ügyekkel, illetőleg azoknak az életbeleptetési időpontjával és módzataival állott kapcsolatban. Mint tudva van, Ausztriában az alkotmány sokat emlegetett 14-ik cikkelye alapján császári pátenssel léptetik életbe az új kiegyezési alkut.

Thun gróf azért jött Budapestre, hogy illetékes helyről információt nyerjen arról, mikorra várható a még hátralevő kiegyezési előterjesztéseknek a magyar országgyűlésen való törvényhozási elintézése. Ezen előterjesztések szentesítésével s publikálásával egyidejűleg fogják az osztrák császári rendeleteket is kibocsátani.

A Bud. Tud. azt jelenti, hogy Thun gróf a kölcsönösség alapján a kiegyezés véglegesítésének minden módzata iránt megállapodott s már visszatért Bécsbe.

A mezői munkásokért. A békésmegyei gazdasági egyesület Zsilinszky Endre elnöke alatt tartott ülésén elhatározta, — Beliczay István indítványára, hogy feliratilag mond köszönetet Daranyi miniszternek azért, mert Fajórváry miniszternek intervenált, hogy a mezői munkásokat a nyáron ne hívják be fegyvergyakorlatra.

Eperjes a műemlékért és a jogakadémiaért. Eperjes sz. kir. város képviselőtestülete július 1-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a kultusz miniszterhez, es arra kéri őt, hogy a budai kassai és bártfai templomok restaurálása ének befejezése után kilitásba helyezze támogató elnyerje, a város arra, hogy ritka szép műemleke a főter közepén álló gótstíliu kat. templom teljesen rekonstruáltassék. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy az eperjesi ősi ag. hitv. ev. jogakadémia fenntartásához hozzájárul évi 2000 frttal.

A kikindai pénztárhiány vége. Tavaly történt, hogy a kikindai városi pénztárba befizettek 1000 frt visszabalyozási járulékot, a melynek nyoma vesztett, később azonban a vizsgálatnál megtaláltak a pénzt a lomok közt. Torontálmegye alspánja akkor az egész penztári tisztviselői kart felfüggesztette és a polgármester ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el. Az ítéletet most hozták meg. E szerint Lakovics főpénztáros 150 frt, Koszity Peter ellenőr 100 frt, Bogdan Zsivkó dr. polgármester 25 frt pénzbüntetéssel sújtatik. Kapris Lyubonic főpénztáros pedig állását veszíti.

KÜLFÖLD.

Belgium. A helga fővárosban néhány nap óta nyugalom van. A kamarák holnap ülnek újra össze újból a választóreform tárgyalására s akkor eldől, vajjon ez a nyugalom megmarad-e továbbra is, avagy az ellenzék folytatja akcióját ott, ahol elbagyta s forradalomba hajtja az országot. Most kompromisszum-árgyalások vannak az arány szerint való választás kérdéséről. Az ellenzék azt kívánja, hogy az aranyos választást az egész országban hozzák be.

Olaszországban nincs nyugalom még a parlamenti ülésszak berekesztése után sem, mért azzal, hogy a képviselőket hazaküldték, nem oldtak meg egyet sem a függő politikai kérdésekből. Palliatív eszközök nem javitnak a helyzeten semmit. A parlament bezárasának meg van az a rossz következménye, hogy azt a királyi dekrétumot, melynek alapján az ügynevezett politikai javaslatokból törvényt akarunk csinálni, a képviselőház nem tárgyalhatja.

A kormány úgy gondolkozott, hogy a királyi dekrétum számára kéőbb, utólagosan

küle Erdély s Erdély nélkül az anyahon is: aligha még a tei harcok alatt el nem bukkott volna!

Ilyen volt Gábor Áron.

De elhallgatható-e róla a nélkül, hogy végzetes utolsó óráiról meg ne emlékezzem?

1849. július 2-ika volt, a székely fegyverekre akkor is dicső, de végzetes nap. Az Uzon és Kőkös közötti terezen ezen a napon folyt le az ugynevezett kőkösi csata, a hatalmas oroszsergél szemben. Az ellenséggel szembe vivandó harcztot már kora reggel megkezdették a mi előőrseink, egy pár ágyú fedezete alatt a többiekkel a Maksaí réten várták az ugyanott jelenlevő Gábor Áron parancsát. Kőkösről jön a futár, jelentik az orosz nagy erő előnyomulását. Ő kiadva vezértisztjének parancsát, egy pár kedélyes szót intézve segédisztijéhez — e sorok írójához — s környezetéhez és parancsolván, hogy legsebebb menetben utána menjenek, lóra pattan s elszaguld... a csataérré. Kevés varratva megérkeznek tüzei is, elrendezi 30 ágyúját csatarendben. Dörög az ágyú mindkét fél részéről, mozdulatlan helyzetből.

Ő száguid egyik ütegről a másikhoz, biztatva a jó, korholva a rossz lövésért, sőt annyira belehevül, hogy ő maga jóva nyakára borulva «fennebb» «lennebb» szavakkal vezényel, irányoztat... s e perczben jön a 6 fontos, — végzetes ágyugolyó s balkarja, honalja s melléből nagy darabot összezúzva és elsodorva: némes szívének lángját s nagy szellemének világát oltá ki... perc alatt.

megszerzi a kamara hozzájárulását, hogy az alkotmányértés vüdjától meneküljön, de elált ettől a tervétől, s most nincs más választása, mint hogy vagy megszorítja az egyesülési s gyülekezési jogot a parlament közreműködése nélkül, vagy lemond róla és így tehetetlenségéről állít ki szegyeységi bizonyítványt.

A spanyolországi zavargások eljutottak abhoz a ponthoz, mint a minap a belga forrongás. Valenciában torlaszokat emeltek és a katóság a nép közé lött és sok embert megölték, — vagy halálosan megsebesítettek.

Nagy zavar és anarkia van az egész országban, mert véres zavargások híre érkezik sok városból. A kormányferfiak egyre másra tanácskoznak a helyzet javításáról, de a zavargásoknak alig lesz egyhamar vége, mert a nép izgatottsága igen nagy, kivált azóta, hogy Szilvela miniszterelnök kijelentette, hogy nem hajol meg az utca fenyegetései előtt s fön fogja tartani a rendet ha száz és száz holttest fedné is az utcákat.

Franciaország. Franciaországban rövid időre, úgy látszik, elhallgattak a politikai szenvedelmek s a mindig izgatott Páris most nyugalmat élvez Brüsszellel, Rómával és Madriddal szemben. Oka ennek a körülménynek egyrészt Dreyfus hazatérése is s a francia közvélemény egész érdeklődéssel most Rennes felé fordul a hol nemsokára összeül az új hadbíróóság, mely Dreyfus sorsát véglegesen eldönti.

Dreyfus az uton és itthon. A lapok a matrózok és a S f a x kapitányának nyilatkozatai révén sokat írnak Dreyfus utazásáról. A Sfax kapitánya szerint Dreyfus erélye bámulatos. A 20 napig tartó uton egyszer sem mutatkozott gyöngének. Egy hajóstiszt naplójába ezt írta Dreyfusról:

»Magatartásának legfőbb vonásai; L e z z ó k i c s i n y l é s e m i n d e n k i n e k é s i r ó n i a.«

Csak egy hajóstiszt beszélhetett. A többi csak írta s a n közlekedett vele. Dreyfus az uton úgy bántak, mint egy a r i s t o t o m b a n l e v ő t i s z t t e l. Kabinja ablaka be volt rácsozva. Előtte folyton örök zirkáltak. Háromszor naponta sétát tehetett a fődélzetben. Dohányozhatott, bármikor fekhetett le és tetszése szerint kelhetett föl. Naponta orvosi vizsgálat alá vették. A kapitány allitása szerint Dreyfus nem öregedett meg annyira, mint azt a lapok legtöbbje írta. Haja, szakállja kissé szürkül ugyan, de nem változott meg nagyon.

Nejével való találkozásokról nem bírt szólni, úgy, hogy neje azt hitte, hogy férje m e g ő r ü l t. A beszéd nélkül való élet azt eredményezte, hogy Dreyfus nem tud összefüggően beszélni és ugyszólván szellemi és beszédgyakorlatra van szüksége, hogy birai előtt érthetően előadhassa védelmét. Ennek dacára m i e l ő b b b i r á i e l é k a r k e r é l n i.

A pestis. K a i r ó b ó l tegnapiról jelentik, hogy csütörtök óta het új pestis megbetegedés és két haláleset történt. Két beteg meggyógyult.

Táviratok.

A király Ischlben.

Ischl, jul. 4. Ő Felsőge ma délután 1 óra 50 perczkor ideérkezett. A pályaudvaron M a r i a V a l é r i a főhercegnő fogadta. Ott voltak azonkívül: S a l b u r g gróf kerületi főnök, Weinmayer kanonok, Titt udvari tanácsos, az udvari vadászatok rendezője, Wiesinger polgármester és Leithner helyettes polgármester. A király és a főhercegnő barátságosan megszólították a pályaudvaron megjelent urakat.

A spanyolországi zavarok.

Madrid, jul. 3. A barcellonai tüntetések éjfélig tartottak. A rendet Barcelonában is, Valenciában is teljesen helyreállították.

HIREK.

Az élet.*

Az élet a zsibarusok világa,
Egy hangos vásár, melynek vége nincs.
Nincs semmi tán, melynek ne volna ára,
Megvehető akarmi ritka kincs.
Nincs oly érzés, a melyből nem csinálnak
Kufár lélekkel hasznot, üzletet;
Itt alkuszna, amott már áll a vásár,
A jelszó mindig: eladok, veszek!...

Raktárra hordják mindenik portékát,
Eladó minden, hogyha van vevő:
Hírnév, dicsőség, hevülés, barátság.
Rajongás, hit, eszmény és szerető.
A ki bolond, holmiját olcsón adta,
Az okos mindig többet nyer vele,
A jelszó: egymast tul kell liczitalni,
Ádáz versennyel egymást verve le!

A sziv az üzlet leghívtványabb tárgya,
S eladják mégis minden szent hevét.
Akad vevő rá, egymast liczitalja,
Hogy a holmit atomként szedje szét.
Folyik a vásár harsogó zsvajban.
Az egyik kínál, a másik meg veszen,
Csak néhol egy-egy végképen kiárult,
Kifosztott lélek zokog csendesen.

Egy-két bolond jár-kel a nagy tömegben,
Bolondok bizton, balgák szerfelett,
Eddig az ő példájukat követtem,
Ezután én is másképen teszek.
Lelkem, szivem kitarom a piacra,
Tuladok én is minden kincsemen...
... De nincs eröm ily nyomorulttá válni,
Oh nincs eröm, én édes Is:eoem!...

Ady Endre.

*** Debreczeni ifjak a Ludovica akadémiában.** Debreczen város alspitványi helyére a jövő tanévben egy debreczeni ifjut vesznek fel. Jelölve van az alspitványi helyre a város által O r o s z Béla Orosz István gimnáziumi tanár fia, második helyen pedig P r u z s i n s z k y Dezső. A honvédelmi miniszterium ma leiratot intézett Debreczen városához, melyben jelzi, hogy az ifju jelöltek felvételi vizsgájának határnapja szeptember 16. E napra mindkétjelöltnek elő kell állani, mert ha az első helyen jelölt nem állaná ki a felvételi vizsgát, úgy a — másodikkra kerül sor.

*** Tóth András diadala.** A mi derék szobrászunknak Tóth Andrasnak tegnapielőtt Selmezbánya adta meg azt az elismerést, melyet Debreczen városa megtagad tőle. Tudvaleg őt bizták meg a selmezbányai honvédelem elkészítésével. Az emlék selmezbányai bizottsága vasárnap két selmezi tanárt küldött Debreczenbe, hogy Tóth András művét bírálják meg. A két tanár Tóth András művéről a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott s azt egészben véve elfogadásra ajánlja. A leleplezés szeptember vagy október hónapban fog megtörténni, a mikor is a műveszi szobornál Selmezbánya piacán fogja Tóth András műveszi tudását és alkotó képességét hirdetni.

*** Képviselőválasztók figyelmébe.** Az 1876. évi XVIII. és 1874. XXXIII. t. cz. alapján érteztetnek az országgyűlési képviselőválasztásra jogosult lakosok, hogy az összeíró küldöttségek által bemutatott névsor nyomán a választók 1900 évi ideiglenes névjegyzéke a központi választmány által összeállított s ezen ideiglenes betűsoros névjegyzék a város házában a főjegyzői hivatalban f. július 5-től kezdve közzemlére kitétetett, hol is reggeltől 8—12 óráig e névjegyzékek megtekinthetők; délután 2—6 óráig ugyanott le is másolhatók. A névjegyzékek elleni felszólalások a kitéltől számított 10 nap alatt, vagyis július 15-ig lesznek beadhatók, az így beadott fel-

A szerző most megjelent kötetéből.

szólalások a fent kijelölt helyen július 16-tól megtekinthetők s az azokra vonatkozó észrevételek július 16-tól 25-ig lesznek beadandók. Ugy a felszólalások, mint az azokra vonatkozó észrevételek a központi választmányhoz intézve írásban adandók be és pedig a központi választmány eln kéhez. A névjegyzék ellen saját személyét illetőleg bárki felszólalhat. Ezen kívül mindenkinek jogában áll azo. választó kerületben, melynek névjegyzékébe felvétellett, bármely jogtalan felvétel ellen, vagy kihagyás miatt felszólalni. Kelt Debreczen sz. kir. város központi választmányának 1899. június 8-án s folytatva tartott III-ik üléséből. Komlóssy Arthur, főjegyző, központi választmányi elnökhelyettes. Szabó Kálmán, központi választmányi jegyző.

*** Vitriol dráma a piacon.** H.-bösszörményi tudósítónk írja: Nagy Imréné Ober Borbálához hűtlen lett az ura, mert megtetszett neki Csecsődi Margit hajadon leány s már vagy két hét óta éjjelenként randevukat adtak egymásnak. A féltékeny asszony természetesen ezt a hazasságon kívüli viszonyt nem jó szemmel nézte s mikor találkozott a piacon Csecsődi Margittal, leöntötte vitriollal; szerencsére csak úgy, hogy a haját és hátát érte. A féltékeny asszony a rendőrség előtt azt vallotta, — hogy már vasárnap kérte Csecsődi Margitot s rimázkodott neki, hogy ne vegye el az urát tőle, ma is ismételte ezt, de a leány azt felelte, hogy nem tud tőle szabadulni. Erre aztán megharagudott s egy kereskedésből vásárolt 2 krajczár áru vitriollal leöntötte a leányt fején s ruháján, azután — mint aki jól végezte dolgát — haza ment lakásukra a »Cséplő keribe« azt is mondta, hogyha a leány megígerte volna, hogy a férjével nem »barátkozik« többé, akkor nem bántja, ha pedig ezt meg nem ígéri, hát ráöti a vitriolt. — Meg is tette. — Most a rendőrség vette »pártfogása« alá.

*** Játék balesettel.** Kovács Mihály csapókereti lakos kis fia pajtásával vidáman játszadozott apja szállóskerijében. Mikor már minden játékból kifogytak, elkezdtek a kertben levő szalma boglyáról leugrálni. A kis Kovács M. azonban mindjárt a második ugrásnál oly szerencsétlenül esett le, hogy balbát kificamította. Azonkívül fejét is összetörté. Most otthon ápolják.

*** Árverés Mezőhegyesen.** Gr. Orsay a mezőhegyesi allami ménes parancsnoka átiratot intézett Debreczen városához, melyben jelzi, hogy Mezőhegyesen e hó 16-án 90 drb. különböző fajú és koru ló kerü árverés alá. Felhívjuk az árverésre gazdáink figyelmét. Olcsó áron kitűnő lovakat szerezhetnek be.

*** Szegényügyi bizottság ülése.** A szegényügyi bizottság tegnap délután a ülést tűzött ki, azonban az ülést a részvétel hiánya miatt nem tarthatták meg. A legközelebbi gyűlés határnapját csütörtök délutánra tűzte ki Roncsik Lajos tanácsnok, a bizottság elnöke.

*** Lázongó munkások.** A vasutnál dolgozó munkások fizetése vasárnap történt meg. A fizetést teljesítő hivatalnokok apró pénze elfogyott s vasárnap lévén, gyorsan nem lehetett megfelelő összegben apró pénzt szerezni. Ezt a körülményt a munkások nem repektálták, zajongani kezdtek s fenyegető álláspontot foglaltak el, hogy a vasuttol a központi rendőrséghez fordultak rendőri oltalomért. Később azonban sikerült a munkásokat megnyugtanni, akik másnap természetesen pontosan megkapják járulékaikat.

*** József kir. herceg és a huszármester.** A békésgyulai huszárezred legderékabb katonája volt Nagy József őrmester, a ki a szerény lényungból nem tudta már eltartani nagy esaladját s ezért valami békésebb, de jobban jövedelmező polgari foglalkozás után nézett. Az őrmester fölkereste tehát N o v á k törvényszéki elnököt, a ki szivesen adott volna neki valami megfelelő állást, de nem volt semmiféle üresedés a bíróságnál. Nagy József már elcsüggedt, hogy ölsül a szépen kiczirkalmazott tervével, a

mikor váratlanul hatalmas pártfogóra akadt József királyi herceg személyében.

A herceg békésgyulai időzése alkalmával Lukács György főispán vendége volt s az ebéden részt vett Novák törvényszéki elnök is.

A katonákról beszélt a királyi herceg s különösen azt fejtegette, hogy mennyire méltányos, ha gondoskodnak a megélhetésükéről. A törvényszéki elnök ekkor előhozakodott Nagy Józseffel:

— Fenséges uram, nekem is van egy katonapártfogótam, a kit szeretnék valami álláshoz juttatni.

— Kicsoda az?

— Nagy József őrmester.

A herceg elgondolkozott ennél a névénél majd hozzátette:

— Ugy-e, családos ember, itt szolgált Gyulán a huszároknál. Ismerem jól, nagyon derék katona, érdemes a pártfogására.

Jelen volt az alispán s a herceg aztán tőle is megkérdezte, nem lehetne-e valami állást találni a huszároknál. Majd fél óra hosszat beszéltek a Nagy József dolgaról míg aztán Fábri alispán ráakadt, hogy a meggyénél alkalmazást nyerhetne az őrmester József kir. herceg örvendezve fordult a megye uraihoz:

— Kérem jó akaratukat Nagy József huszároknál számára.

Persze, hogy a herceg fogása használt s Nagy József azóta már a megye szolgálatában van. Így gondoskodik a legmagyarabb királyi herceg a magyar katonákról.

* Szánjatok meg engemet! Siralmas kérvény érkezett ma a rendőrkapitánysághoz. Belényesi Józsefné kesergi el benne nagy panaszát s végtelen nyomorában segítséget kér a város polgáraitól. Csak azt kéri, hogy bizonyos miniszteri rendelet értelmében vegye el tőle a város 3 kiskorú gyermekét, neveltesse tisztességesen, akkor azután ő is képes lesz nyomorúságos életén segíteni. Mikor a kérvényt alaposan átvizsgálták, kitűnt, hogy Belényesné furfangos asszony. Neki tulajdonképpen semmi keresni valója nincs Debreczenben, mert innen már több ízben ki lett toloncolva. Inkább csodálkozni lehet merészségén, mint sajnálkozni nyomorán. Kérvényének az lesz az eredménye, hogy a rendőrség ismét kitoloncolja. Talál ő magának várost, hol még van olyan könyörületes szívű ember, akit nem csapott be.

* Véres tisztikard. Budapesti tudósítónk olyan katonai brutalitásról értesít bennünket, mely pendantja a szegedi kardaffairenek. Egy tiszt ur ismét polgárvérrel festette pirosra kardját, melynek pedig a törvény s a katonai szabályzat értelmében más a rendeltetése. A szomorú eset Gyula-Fehérváron történt. Az ottani Európa szállóban. Báró Illy vartüzér-hadnagy minden ok nélkül belekötött Baruch Dániel tekintélyes polgarba, a ki békésen ült egy szomszédos asztalnál. Sértő szavakkal illette, a mikor pedig Baruch kikérte magának a sértegetést, kardot rántott és a fegyvertelen emberre támadt. Erre Baruch rávetette magát s hadnagyra, hogy kicsavarja kezéből a kardot. Oly hevesen dulakodtak, hogy alig tudták szétválasztani őket. Báró Illy folyton verte áldozatát kardjával, úgy, hogy a mikor kiszabadították kezét közül, tizennégy sebből vérzett. A katonai hatóság rögtön szobafogságba helyezte a vérengző tisztet, a kit a vizsgálat befejezése után elbocsátának a hadsereg kötelékéből.

* Pályázat posta-, távirda- és telefontelefonos állásokra. A kereskedelmi

miniszter a m. kir. posta-, távirda- és távbeszélőnél betöltendő 135 gyakornokjelölti állásra pályázatot nyit. Ezen állásokra mindazok pályázhatnak, a kik középiskolát vagy ezzel egyrangú más tanintézetet, érettségi vizsgával sikeresen végeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. Ezen feltételeken kívül a pályázók községi, erkölcsi bizonyítvánnyal, fedhetetlen előéletükkel, közhasznosági orvosi bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a posta- és távirda-szolgálatra tesztileg is alkalmas voltukat tartoznak igazolni.

A pályázat alá bocsátott állásokat a kerületi posta- és távirdaigazgatóságok fogják betölteni, szám szerint minden igazgatóság tizenöt. (15.)

A sajátkezüleg irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvények, a már közszolgálatban állók által előjáróságuk, a közszolgálatban nem lévők által az illető főszolgabíró vagy polgármester útján július hó 31-ig a szerint, a hol pályázók alkalmazást óhajtanak nyerni, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári- vagy zágrábi posta- és távirda igazgatóságához nyújtandók be.

A pályázók közül kiválasztottak az illető posta és távirda igazgatóság felhívására, az igazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, aki azután felfogadásuk iránt végleg határoz.

* Elmaradt tézene. A nagyerdőn mára kitűzött katonai tézene közbejött akadályok miatt elmarad s csüörtökön fog megtartani.

* Tanáraink H.M.-Vásárhelyen. A t. -tuli ev. ref. középiskolai tanár gyesület, mint régen megirtuk, holnap és holnapután tartja évi rendes közgyűlést Hód-Mező-Vásárhelyen, hova a debreczeni tanárok képviselőjében Dr. Nagy Zsigmond, Kecskeméthy Lajos, Török Péter gymnáziumi és Dóczy Gedeon felsőbb leányiskola tanárok a ma reggel a gyorsvonattal utaztak el. A gyűlésen a debreczeniek közül dr. Nagy Zsigmond fog előadást tartani.

* Hajléktalanok a téglák között. Az éjjeli rendőrorjárat kevéssel tizenkét óra előtt hajléktalanokra talált a Simonffy-utca elején összehalmazott téglarakás között. — Hármann voltak igazolvány és pénz nélküliek: Szentpéteri Sándor, Laskai Gyula és Futó József. — Téglabói ráktak maguknak derékaljat, párnát, de takaróul már csak az éjjeli hűvös szellő szolgált. Olyan édesen pibentek morfeus karjai közt, mintha nem is kövön, de pehely közt nyugodnának. A rendőrorjárat felzavarta és hajlék alá kísérte őket.

* Debreczeni iparos szakiskola. A létesítése ügyében tegnapi hívták össze az ad hoc bizottságot. Az érdeklődés olyan óriási volt, hogy az elnök és jegyzőn kívül nem jelen meg senki. Ugy látszik, hogy nagyobb munka lesz, az előkészítő bizottságot gyűlésre összehozni, mint az iparos szakiskolát felállítani.

* Kérelem. Dóczy József pénzügyi s. titkár tisztelettel felkéri mindazokat, kik magy ar d a l a i r a vonatkozó előfizetési felhívást kaptak: sziveskedjenek azt hozzá Debreczenbe (Kossuth-utca 4. sz. a.) visszatartani. A dalok e hét folyamán jelennek meg.

* Gavallér a sötétben. Tegnapi az éj leple alatt erősen loholt egy alak a vasut felé a külsőségeken. Hóna alatt egy iszonyatos nagy ládát cipelt s csak úgy szuszogott az iszonyatos teher súlya alatt.

A sarki rendőrnek feltűnt a gyanus alak s kezdte figyelni, hogy mindig a sötétebb helyet keresi.

Egyideig követte, azután galléron csipte és igazolás végett elvonszolta a legközelebbi lámpa alá.

Itt kitűnt a tévedés!

Az alak fején vadonauj csizlinder, gombjukában egy hatalmas fehér szegfű, egyik kezében suhogó lovag ostor. A szegény rendőrijedtében majd elesett, mert azt hitte, hogy ha

nem épen a számi királyi, de legalább is egy exotikus fejedelemmel akadt össze, meg sem merete volna kérdezni az alak nevét, ha az — a ki az igazat megvallva szintén megijedt — ki nem jelenti, hogy csak hazautazó — gigerli.

Ilyen a sötétség, ez a dekadencia!

* Egy tragédia vége. Tavaszban történt márczius hónapban, hogy Vemer németalföldi kapitány agyonlőtte feleségét és feleségének barátját, egy Meyer nevű asszonyt és azért ölte meg őt is, feleségét is, mert a kettő közt benső barátság fejlődött ki, a mi neki rosszul esett. Védője azt kívánta, hogy mentse föl a vádlottat, mert elmebajos. De a törvényszék Vemert három esztendei kényszermunkára ítélte. Az elítélt fölébezt és a fölébezt a jövő heten kellett volna tárgyalni. De Vemer saját maga vetett véget pörének; a minap czellájában fölakasztotta magát és mikor ráakadtak, már meg volt halva.

* A braganzai hg. Ugrán. Ferencz József braganzai herceg, a nagyvárad Vilmos huszárok hadnagya 3 napig Bölöny József intendáns vendége volt Ugrán. Az idő legnagyobb részét a herceg szárcsavadászaton töltötte. Kitűnő lövő lévén, nagyon kedvezett neki a vadász szerencse, a mi annyira megörvendeztette, hogy a tervezett 2 napi időzést megoldotta 1 nappal. Esténként a vacsoránál a fiatal hg. a háziuron és nagy műveltségű szellemes neje mellett Balogh Duczi és Rally Penelope kisasszonyokkal, Keglevich Miklóssal, Keglevich Sándorral és báró Schwaben-Durneisz fhadnaggyal mulatott.

Vidám társalgás fűszerezte a vacsorákat s a hg. aki magyarul, németül, franciául, angolul, spanyolul kiünögen beszél, ötletes csevegésével elbájosította a jelenlevőket. Azután zongorázott. Reggel ismét kezdődött a vidám élet, felhangzott a hg. szava a friss reggeli levegőben:

— All righth! Mehetünk!

S lóra pattan a társaság, utközben a fiatal herceg mulatságos produkciókat tan-czolatotat végig nemesvérű paripájával.

* A piros szalagért. A Comedie Française-ben — mint parisi levelezőnk jelenti — már napok óta nem beszélnek másról, mint Paul Mounet hecsületrendjéről. Jules Claretie-től, a színház igazgatójától kezdve egészen a főtapsmesterig mindenki ezzel foglalkozik, erről vitatkozik. Paul Mounet ugyanis a keringő hírek szerint, július 14-én meg fogja kapni a hecsületrend lov gkeresztjét. A színház regibb idősebb művészei: Le Bargy, de Féraudy és Leloir e miatt felbőszültek, igazságtalanságról, mellőzésről beszélnek és követelik, hogy nekik is adjak meg a piros szalagocskát. Legyues közoktatási miniszter a dolgot csak kétfeleképpen oldhatja meg: vagy egyet se tesz lovaggá vagy mind a negyet.

* Hőség New-Yorkban. Az idén New-Yorkban — mint nekünk jelentik — a hőség egy teljes hónappal hamarabb állott be, mint más években. Május 11-ike óta egy csöpp eső sem esett, a miért is a hőség június elején már rendkívüli fokot ért el. Jun. 6-án d. e. 10 órakor a hőmérő 33 fok Celsius mutatót, a mely d. u. 3 órakor a város egyes helyein 45—46 fokra emelkedett! A hőség a két következő napon sem engedett. Huszonöt ember esett a pokoli hőség áldozatául, míg száznál többen kaptak napszúrást. Azokra a szerencsétlenekre nézve, a kik a régi városrész szűk utcáiban emelkedő hatalmas berkaszárnyakban laknak, New-York a nyári hónapok alatt valóságos pokol. Az emberek éjjel csaknem teljesen meztelenül fekszenek az ajtóik előtt. Ezrenként keresik fel a városi parkokat a hol megengedik nekik, hogy esti 11 órától reggeli 4 óráig a padokon ülve aludjanak. — A jó mód u a k a L o n g Island Jersey, Staten Island és más tengerparti helyek között közlekedő gőzöskön keresnek enyhülést. A népfürdők teljesen elégteleneknek bizonyultak, azonkívül a vízvezeték vize is annyira felmelegszik, hogy az otthonfürdés egyáltalában nem üdit fel!

* **Kufcke gyermeklisztje.** Mindazon szülőknek, kik gyermekekkel vannak megáldva, legfontosabb kérdés a helyes táplálkozás kérdése. A sok szer közül, a mit az újságokban hirdetnek a gyermekek táplálkozására vonatkozólag, nehéz a választást megejtetni. Egy gyermek-orvos által összeállított röpirat: «A szoptató», annak ápolása és táplálkozása egészséges és betegállapotban, mindenkinek, a ki gyermekei felvirágzását óhajtja, becses tanácsot ad. Említet a röpirat a Kufcke-féle gyár (R. Kufcke Wien VI/2.) által ingyen és postadíjmentesen küldetik meg. A Kufcke-féle gyermekliszt az osztrák-magyar, németországi stb. gyermek-kórházakban régóta be van vezetve kitűnő gyermek-gyógyászok és gyakorló orvosok által — jobban ajánlják, mint minden más táplisz. Egy ösmert gyermek-orvos erről következőképen nyilatkozik: A Kufcke R.-féle gyermekliszt a gyermektápszerek közt a legkiválóbb helyet foglalja el és a tejhez való hozzáadása ezen kiváló szerek hathatósan előmozdítja és megakadályozhatja a gyermekhalandóságot és hivatva van a tudomány egyik legfontosabb kérdését megoldani.

x **Terpsichore.** Azt hisszük, kellemes hirt közlünk a táncművészet barátaival, midőn hírül adjuk, hogy városunk ismert nevű táncztanítója Alföldy haza tért és alkalmat fog nyújtani a táncművészet elsajátítására azoknak, kik ezt a szünetekben óhajtják magukévá tenni. Beiratkozásokat elfogad a július hó 5-én kezdődő tanfolyamra táncziskolájában Péterfia-utca 2. sz. a.

Ártatlanul halálra ítélt katoná.

— Saját tudósíróinktól. —

N.-Várad, jul. 4.

A nagyvárad katonai bíróság kicsibe mult, hogy jóvátehetően törvényszéki gyilkosságot nem követett el és pedig egy hamis eskü alapján.

A minden tekintetben érdekes és fordulatos gazdag rémdráma előzménye az, hogy tavaly novemberben a n.-várad Kommandans-rét kutja mögött egy Bree Tamás nevű pórtartalekos katonát halálra találtak a gyilkossággal Kiragye Demeter katonai szakácsot gyanúsították.

Kiragye mindent tagadott, de annyi terhelt körülmény bizonyított ellene, hogy halálra ítélték.

Mikor kihirdették előtte, hogy fel fogják akasztani s megkérdezték, akar-e fellebbezni, az egyszerű parasztiú így szólt:

»Nem ér már az nekem semmit; ha az nem könyörült rajtam, a ki tehette volna és erre a csufos sorsra juttatott, holott egy szavával is megmenthetett volna, csakugyan jobb lesz nekem a halál!»

A hadbíró mélyen meghatótták e homályos értelmű különös hangsúlyval, mesterkélletlen elkeseredéssel mondott szavak és amíg az ítélet megerősítés végett a hadtestparancsnok elé került, többször maga elé vitette az ítéletet és igyekezett a lelkére beszélni, hogy vallya meg, kit értett az alatt, a ki őt megmenthette volna?

Kiragye Demeter makacsul hallgatott és csak akkor esett ki szerepéből, mikor a hadbíró egyszer ezekkel a szavakkal fogadta:

— Most már mindent tudok, te azon a vasárnap estén nem is óhatted meg Bree Tamást, mert valékivel találkoztál.

Kiragye ekkor így kiáltott fel:
— Honnan tudta meg a hadbíró ur? — és ezzel elarulta magát. A hadbírónak ennyi elég volt, a rabot visszaküldte a börtönébe, tovább nyomozott és Kiragye egész ösmerettségének gondos kihallgatása után megtalálta azt a jómódu iparos-családbeli fiatal leányt, a kinek azon az estén találkozója volt Kiragyéval.

A legcsodálatosabb és legérthetlenebb dologban az, hogy a leány nagynénje társa-

ságában fogadta Kiragyét, kihez a szülei akarata ellen hozza akart menni és a leány ennek dacára nem akarta elősmerni az ártatlan találkozót. Sőt meg is esküdött rá, hogy Kiragye sohasem járt nála.

A hadbíró azonban kinyomozta a lapangó nagynénit is és ez ráismert Kiragyéra, így aztán a halálos ítéletet megváltoztatták. Kiragyét a börtönből kibocsátották, a különös erkölcsű iparosleány ellen azonban hamis eskü miatt megindították a vizsgálatot.

LEVELEK.

A debreczeni holt szezon.

Debreczen, július 4.

Debreczeni holt szezon...? Lehet-e erről beszélni? A mi nincs, az nem képezheti beszéd tárgyát! Pedig hat örömmel kell kijelentnem, hogy nálunk holt saison nem létezik, a mitől feltűnik nem következett be. A saison most főhónapjában júliusban is csak olyan pezsgő eleven élet uralja a várost, mint akár a rügyfakasztó, majálisos hangulatu májusban.

Junius utolsó hete vezette be a mulatságok sorozatát. O d r y Zuárd művész kompániája mulattatta két estén a közönséget. Azután rögtön jött az Angelotti orfeum megnyitása, a debreczeni színészek nagyverdei művészestélye és a kerékpár-verseny. Július 8-án Lányi daltársulata fogja megkezdni egy hétig tartó működését. Ugyanakkor a nagy erdőn műkedvelő előadás lesz. Szóval adatik tudtára a debreczeni publikumnak, hogy szükségtelen Ostendébe, Lindewiesére, Kattenlungenbe, Tatrafüredre, Bártfára, Csizre és Balatonfüredre menni. A levegő még jó a nagyerdőn. A vonat 11. óráig közlekedik. Mulatságokban nincs hiány, enni pedig jobban lehet a Bikában, mint a fürdővendéglők rossz főztéből. Aki az okos és a zsebbe vágó dolgokat szem előtt tartja, az folyton ezt a nótát fogja dalolni a feleségének:

»Ne menj el, maradj itt,

Majd meg látod jobb lesz itt.« . . .

Bizony, bizony, jobb lesz itt. Hiszen ilyen érdekes város, mint a miénk, nincs szeles e világon. A sok multság mellett egyszer-másor még olyan szenzáció is kijut, a miről két hétig lehet beszélni. Azt mondják most is van ilyen! Lehet, én nem tudom. Mint lelkismeretes riporter, tudomást veszek a belterületen történekről, de hogy aztán künt mi történik, azt rábizom a pletyka nyelvekre. Gyorsabban végzik azok a hírszolgálatot, mint a távirat és telefon, ergó mi, kiknek kéziratát még először a szedő betűzi ki, a korrektor vizsgálja át, s a nagykerékű gép sokszorosítja nem konkuralhatunk velök. Szeretném én azt a józan embert látni, a ki ezért azt vágja szemünkbe, hogy szégyeljük magunkat. Szégyelje az, a ki olyat tett, hogy pletykáznak róla, nem pedig mi.

A holt saison két kimagasló eseménye marad a művész-estély és a kerékpár-verseny. A mi derék színészeink nem talmi aranyat árulnak, de tiszta színérczet. Ép ezért csak helyeselni tudjuk elhatározásukat, ha művészi körutra indulnak. Talán anyagilag is jobban lesznek honorálva, mint Debreczenben.

Hjal a mi publikumunk az ilyen dolgok iránt csak télen fogékony.

Ezt mondhatnák joggal a kerék párosok zotté. Vegre elszántan odaszólt

is, mert tekintve versenyük nagyszabását, kissé melegebb érdeklődést vártak volna.

A holt saison a színházi smokkok körében egy kis mozgalmat keltett. Mikor R i z z i Margit a művész-estélyen elénekelt első ariáját a «Troubadourból», minden smokk arra gondolt, hogy ez a fiatal énekesnő jó volna Debreczenbe, Mi nyugodt lélekkel mondhatjuk el, hogy a smokkoknak ez egyszer igazuk van. De Komjáthy direktor rideg szobor, kit a lindewiesei kura sem fog megindítani.

Talán ő is azért gyűjti a százas bankókat rakásra, hogy országos színigazgató legyen, mint Leszkay András. Az egész csak egy jó intendánstól függ — ezt pedig könnyen kaphat.

Most veszem azonban észre, hogy én messze eltértem a tárgytól. A holt saisont kellett volna dezavualnom, s ime Komjáthyra tévedtem.

Oka ennek tulajdonképen az, hogy a másik saison új életre ébredését a mi mosolygó arczu direktorunk szokta jelezni, — a ki ide-stova bevonul társulataival (3 hónap — nem idő!)

Addig azonban néhány levélben megbefogok számolni arról, ami a városban történt. A jelenből itéve hiszem, hogy nekünk debreczenieknek számítani kell e szót szótárunkból: «holt saison!»

Köröksi.

Noé.

Folyt. és vége.

Az első dolga az volt, hogy a hajógyárak részvényeit és a szurok arát iszonyuan lenyomta. A tőzsde elvesztette a fejét: ha Noé szabadulni akar mindenáron a szurok üzletektől, ez rosszat jelent. Három nap alatt az összes hajógyárak megbuktak és Noé kilenczven százalékkal a beszerzési áron alul összevásárolta a csódtömegeket. Csak az öbudai hajógyár és a duna pentelei szurok-és lekvár iparszövetkezet ringje tartotta magát erősen, úgy hogy Noé kénytelen volt a két társulatot drága áron megvenni. A fizetés határidejét azonban het hóval későbbre kötötte ki, bölcs előrelátással s addig csupán váltókkal fizette az eladókat.

Ekképen biztosítván kizárólagos monopóliumát, a hajókat kívül belüli bekente szurokkal. Az állatok mind odagyűltek a különös látványt bámulni és sorban odaragadtak a szurokhoz. Miután minden állatfajból ilyen csó módon beszerzett egy-egy példányt, elkezdett «à la hausse» spekulálni és várta az árfojlamok emelkedését.

A szerencsés börziáne nek ez is sikerült. Par nap mul a az árfojlamok olyan rohamosan kezdtek emelkedni, minőre az akkori legőregebb gazdák sem emlékeztek. Noé elvette markát, egy jót nevetett bele (azóta szoktak a furfangos emberek a markukba nevetni) és bemenvén nejével s három fiával együtt a bárkába, bezárva annak vízhatlan ajtóját, biztos nyugalommal mondá:

— Utánam az özönvíz.

Azzal leült a bárom fiával egy zöld posztós asztalhoz és elkezdtek játszani kalabriaszt. Egy egy vadállatba ment a játék; a kontra kettőbe, rekontra háromba. A fiai közül Sem játszott legjobban, három hét alatt enyerte az öncstől az összes vadállatokat és hajógyári részvényeket. (Sem fiai még ma is, nagy ösükhöz méltón, ritkítják parjukat e nemes művészetben.)

Miután Noének már nem volt mivel játszani, leült írni. Megírta a memoarjait, szerkesztett egy nyelvtörténeti szótárt és egy röpiratot írt az egyenes adók behozatala érdekében. Az utolsó napon Sem fiával egy kis makót játszott az öreg, de nem nagy szerencsével. Noé már 895 oroszlant és 743 tigrist «ho-

zta» a hajóba. A hajó azonban odaszólt

— Tartom a bankot . . .

Négy óra hosszat gusztálta az öreg a harmadik kártyát, végre büszkén vágta ki a kilenczet. Semnek csak hatja volt s elvesztette az egész menaszériát.

Ekkorra már az özönvíz is emult, Noé kiszállott hát családotól hajójából s óriási fatragaszokon hirdette, hogy a világ legnagyobb állatsereglete megérkezett. Elsőben is a saját képviselőit hívta meg, kik a világlátott férfiu tiszteletére bankettet tartottak. Noé azonban nem igen jól érezte magát.

— Nem hiszek én már semmiféle korcsmárosnak, mondta a mellette ülőknek, mind műbort gyartanak azok.

El is tűnt közülök csakhamar és egy ösmerős borpinczét keresett fel a szőlők közt, a hol hamisítatlanul kezdte élvezni a szőlőnedveket. Késő éjszaka volt már, mikor a rendőri őrszék az öreget teljesen elázott állapotban megtalálta.

Az egyik rendőr megszólította:

— Hej öreg, jó lenne már hazamenni!

Noé, a ki megszokta negyven napon át, hogy mindig állatok közt legyen, csak annyit felelt:

— Eredj innen te barom!

A rendőrök erre bekisértek az öreget és másnap a kapitány husz korona birsagra ítélte.

Ettől fogva Noé nagyon vigyázott magára, mindig szódavízzel itta a bort, majd mértékletességi egyeletet alakított, végül pedig, hogy teljesen leszokjék a borivásról — korcsmáros lett és saját termései borokkal itatta le a mértékletességi egyelet nála gyülesező tagjait.

Korcsmája mindig tele volt vendégekkel. Messze földről jöttek idegenek — leginkább angolok — hogy lássák a volt minisztert. A ki kilencczáz év terhével vállain, türgén szolgálja ki vendégeit és a mikor egy-egy vendége csodálkozva mondta neki, hogy mint bírja még mindig a munkát, az öreg Noé egész öntudatos büszkességgel szokta megjegyezni:

— Nekem még az özönvíz sem ártott! . . .

CSARNOK.

Beatrice Cenci.

(1599.)

— Történelmi vázlat. —

Dr. Kacziány Gézától.

Eközben legifjabb leánya, Beatrice, gyönyörű szüzzé serdült. Az apa szívében bűnös erjedelem keletkezett tulajdon leánya iránt. Folyton üldözte őt szerelmi ostromaival és az rószaktól se riadt vissza, hogy aljas cseljét lérhesse. Az erényes és erélyes leány azonban meg egyrészt atyja ajánlatait mély undorással utasítá vissza, az erőszak ellenében tudta magát védeni és kisiklott az elve-műlt aggastyán ölelő karjai közül. Francesco ezt még jobban ingerelte s most már elhatározta, hogy bármi áron, ha Beatrice élete is, végrehajtja a bájos szűz erénye ellen vezetett merényletet s csak a jó alkalomra szelt. — A szegény Beatrice nénye példáján kulva, alázatos folyamodványban fordult a pápához, ugyanazt kérve, mint nénye, az yházfő azonban az esdeklő szűz levelét ellőzte. A leány és az apa sorsa meg volt zsel pecsételve. Valami csudálatos vadállati szony volt ezentul az apa és leánya között: az, mint a ragadozó állat, mindig ugrásra szent, hogy mikor vetheti magát áldozatára, grabolandó őt élte legfélelmetesebb kincsétől, zsi becsületétől, — ez pedig folyton véde- ve, menekülve, bujva atyja elől, elzárkózva, annyire csak lehet, hogy a megújuló ro- nokat elkerülje. Még éjjelei se voltak za- talanok, mert Francesco o' . . . rta rá, on a lány magát . . .

a legteljesebb pongyolában, az éj sötétében, valamely rejtekbe, hol remegve tölté el az éjjel hátralevő részét.

Most már a helyzet Francesco két legidősebb fiának meggyilkolása után, — melyben az atya is valószínűleg bűnrészes volt, — olyanná vált, hogy vagy az egyik ellenfélnek kellett a másikat elpusztítania, vagy pedig magát kegyelemre megadni, hogy a bűnök legfertelmesebbjét, a tulajdon gyermekén elkövetett vérfertőzést eltűrje az erényére féltékeny lány. Beatrice belátván, hogy más menekülése oincs, elhatározta, hogy megszabadítja magát atyjától, m rt helyzete iszonyúságát tovább elviselni képtelen volt. E czélból orgyilkosokkal alkudozott s atyja meggyilkol- tatását előkészíté és végrehajtáta.

II.

A XVI. század az orgyilkosságot nem tekinté oly szörnyű bűnnek, mint a mi hu- manusabb korunk. Európaszerte e kor a far- kasok es kányák küzdelme volt, melyben minden megengedhetlen eszközzel harczoltak az ellenfelek, az egyik vallási szerzet az esz- közők meg nem válogatását egyenesen saját alapelvevé emelvén. Különösen csekély fon- tossagu dolognak tekinték azt Olaszországban, hol a század elején a leggonoszabb méregke- verő jutott trónra. A századnak az ember- adta meg a színt és jellemét: Olaszország e száz éve csupa orgyilkosság és mérgezés. A renaissance-kor alatti fejedelmi raagra vergő- dött condottierik, az Esték, Sforzák, M. látés- ták, Colonnák s a tizfejű velencei hydra szabják meg a kor irányát s ez a bérgyilkos- ságba kulminál. Csak így érthető meg egy olya szörnyeteg alakja, amilyen Francesco Cenci volt, kit hivatalból kellett volna kiirtani, mint a leggonoszabb duvadat, — ha kortársai különbek lettek volna. — Amire mások nem vállalkozta, közönyösségből, félelemből vagy egyéb indokból, — azt kénytelen volt saját leánya megtenni.

Cenci palotájában néhányszor megfor- dult Monsignore Guerra, jómódu és kellemes modoru előkelő ifju, kinek tisztességes szán- dékai voltak a szép Beatrice iránt. Amint ezt az öreg Cenci fölfedezte, kitalálta lakából a fiatal embert, tartván attól, hogy így Beatrice megszabadul. Néhány elejtett szóból megtudta Guerra, hogy a leány chajtja atyja halálát s nem lett volna XVI. századbeli olasz, ha rögtön föl nem ajánlja segítségét az orgyilkosság közvetítésére. Palotájában jött össze Giacomo Cenci, Beatrice bátyja, azzal a két banditával, Marzióval és Olimpival, kiket a gyilkosság végrehajtására kiszemelt s a részleteket, Luc- retia és Beatrice tervei szerint megállapíták. Ezek szerint, amidőn Francesco nejét és leányát a Petralla nevű nyaraló várkastélyá- ba volt hurcolandó, kellett volna utközben őt a bérgyilkosoknak megtámadniok és elhur-

colniok oly helyre, honnan élve többé ki ne szabaduljon. Azonban Francesco, mintha érezte volna, hogy élete függ ez utazástól, előbb indult el, mint eredetileg tervezte s bánt tanul érkezett meg a várkastélyba. — Most már más tervet kellett kovácolni s a gyilkosságot magában a házban hajtani végre.

Olimpio és Marzio banditákat tehát titokban bebocsáták a várkastélyba, hol Beatrice ablakon keresztül beszélt velük. Az embertelen apa ekkor épen egy szobába zárva tartá nejét és leányát, így remélve, hogy Be- atrice nem menekülhet el előle s baromi erő- szakának most már áldozatául esik. Tehát igazán sietni kellett a gyilkossággal. Beatrice 1000 koronát ígér a tett végrehajtásáért, — egyharmadat Monsignore Guerra előre fizeti ki, kétharmadat pedig a hőlgyek a gyilkosság után adják meg. A megállapodás szerint a két bandita 1598. szept. 8-án belopózott a kastélyba, ez éjjel azonban a babonás Luc- retia nem engedte meg a gyilkosságot. Mas- nap este azonban maga kevert férje italába opiumot s midőn a férj mély álomban hevert, beküldé a gyilkosokat. Az alvó aggastyán lát- tára megdöbbenek az elvetemedett banditák is és végezen dologgal tértek vissza. Ennek hallatára Beatrice kikapta az egyik bandita kezéből a tört és beindult atyja szobájába, hogy végrehajtja maga a tettet. A banditákat megragadta a leány elszántsága, berohantak a szobába s pár perc múlva Cenci Frances- co halott volt. A gyilkosok megkapták a ver- dijat és eltavoztak.

Lucretia és leánya másnap tettet meg- lepetéssel hallották, hogy Francescot halva találták meg a kastély kerjében. — Jajveszé- kelve rohantak a hullához, majd kiterítették azt és a szokásos módon eltemették. Beatrice azonban alig titkolhatta el örömét gonosz zsarnokától való megszabadulása fölött s mid- őn egy véres leplet adott mosásba, cselédei előt vigyázatlan megjegyzést tett. E vigyázat- lanság a pápai udvarnak is tudomására ju- tott, melynek pedig az öreg Cenci bünei jó jövedelmet hoztak. Ezenkívül a nápolyi udvar is gyanakodni kezdett s a pápát sürgette, hogy vizsgálta meg Cenci hulláját, mert a halalozás körülményei gyanusak. Midőn Guerra mindezekről tudomást szerzett, attól kezdett félni, hogy Olimpio és Marzio utoljára is ki- fecsegik a dolgot s ezért e két gyilkos elpusz- títására bérrelt új orgyilkosokat. Igaza volt a kortárs Shakspeare Mackbatjének, hogy a kez- dett bűn szüლობtje újra bűn. — itt már meg- állás nem volt többé. Olimpót a bérgyilkosok örökre elhalgattatták, de Marzio elmenekült, hogy a pápai igazságszolgáltatás kezébe ke- rüljön s a kinpadon mindent bevalljon.

Folyt. köv.

Alapítator 1865-ben.

A legszolidabb gyártmányu új és átjatszott
ZONGORÁK,
PIANINÓK
és
HARMÓNIMUMOK
legolcsóbban kaphatók tökéletes jótállás mellett

HECKENAST GUSZTÁV
hirneves zongora-eladási intézetében.

Budapest, most: IV. Gizella-tér 2. sz., (a Váci-utca sarkán.)

Ehrbar és kir. udvari zongora-gyár, továbbá Schiedmayer és fiaii stuttgarti udvari zongora-gyár és Thuringia Organ Co. harmonium-gyár egyedüli képviselője Magyarországon. Árjegyzék . . .

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDAJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben.

A M. Kir. Államvasutak Gép-gyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplőgarnitúráit, ipari czélokra alkalmas „Com-pound” lokomobiljait, teljesen vasból készült szalmakazaló gépeit és kukoriczamorzsolóit, Stibor-féle kőfűrészzeit, „Millenium” kaszaló és aratógépeit; továbbá Schack-féle ekéit, vetőgépeit, boronait, és egyéb gazdasági gépeit.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képviselő: MÁRKUS és SCHWARZ urak Debreczen.

3440. szhoz.
1899

Hirdetmény.

A cs. és kir. 7. hadtest csapatjai számára 1899 évi szeptember hó 1-től 1900 évi augusztus hó 31-ig szükséges széna, alomszalma, ágyszalma és tűzifa — részben zab és kenyérnek ajánlati tárgyalás útján való biztosítása kiiratik.

Tekintettel az egyuttal a főszolgabírói, a városi (fő) kapitányi, a községi hivatalok, gazdasági egyletek, kereskedelmi és iparkamarák és a cs. és kir. katonai állomásparancsnokságokhoz több példányban küldött és ezenkívül falragaszok útján közhírré tett hirdetményekre, továbbá hivatkozással a temesvári, aradi, nagyváradi és szegedi katonai élelmezési raktáraknál d. e. 9—11 óráig betekinthező és ivenkinti 4 krajczárért kapható szállítási feltételek füzetére, e helyen még a következők tételnek ezennel közhírré:

A tárgyalás megtartatik				Az évi szükséglet a cs. és kir. csapatok számára körülbelül						
mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	mely időtartamra	zabból	szénából	alomszalmából	ágyszalmából	szecskaszalmából	kemény tűzifából	
									m ³	mm.
1899. július 12-én d. e. 10 órákor	Nagyváradon	Nagyvárad	1899. szeptember hó 1.	—	10820	6415	846	—	—	3670
1899. július 14-én délelőtt 10 órákor	Aradon	Arad vár és város Kl.-Szt.-Miklós Békés-Csaba H.-M.-Vásárhely Szeged	1899. szeptember hó 1.	—	7233	3626	675	—	2000	600
1899. július 12-én délelőtt 10 órákor	Temesvárott	Temesvár Fehértemplom Karánsebes Nagykikinda Nagybecskerek Lugos Pancsova	1900. augusztus hó 1.	153	124	77	132	—	438	—
				412	1590	851	75	—	222	—
				821	99	61	120	—	312	—

Temesvárott, 1899 évi július hóban.